

Terugmeldingen 2009-2.

Gerrit Speek

Vrijwel altijd ingezonden door de betreffende ringer of melder, soms geselecteerd uit onze databank. Een fotokopie (of uw attendering via e-mail) van uw memorabele melding is altijd van harte welkom. Terugmeldingen van vogels met Nederlandse ringen en/of vogels gevonden in Nederland die om de één of andere reden bijzonder zijn. S.v.p. niet een vijf jaar oude Zilvermeeuw. Uw hulp voor deze rubriek wordt erg op prijs gesteld, omdat wij niet de gelegenheid hebben alle terugmeldingen stuk voor stuk te bezien.

Aalscholver, *Phalacrocorax carbo*, ringnr. Copenhagen ..294655

Geringd als nestjong op 10 juni 2007 te Hirsholmene Jutland, Denemarken. Op 01 december 2007 werd de vogel vers dood gevonden (en bij J.A. de Vries gebracht) onder de motorkap van een auto, bij het controleren van het oliepeil. Op het VT horen we af en toe merkwaardige vangstomstandigheden, maar van een Aalscholver hadden we dit nog nooit gehoord.

Grote Aalscholver, *Phalacrocorax carbo carbo*, ringnr. Stavanger BA. 29148

Gevonden op 12 december 2008 bij Rotsterhaule in Friesland. De ringgegevens hebben we helaas nog niet ontvangen uit Noorwegen, maar de vondst van een Grote Aalscholver in Nederland is bijzonder. De vogel was al begraven voordat J. de Jong daar 'lucht van kreeg'. Hij heeft de vogel laten opgraven en deze is geschonken aan het Fries Natuurmuseum in Leeuwarden.

Dank aan J. de Jong, Joure.

Ooievaar, *Ciconia ciconia*, ringnr. Arnhem6065

Geringd als nestjong op 29 juni 2003 bij Gorssel (Gelderland). Op 19 mei 2005 zat deze Ooievaar langs de Ulsderweg bij Ulsda en lukte het André Boven de metalen ring af te lezen. De vogel was eerder die dag al ontdekt door Ko Veldkamp, maar de ring kon pas na enige uren compleet worden afgelezen. De afstand tussen Gorssel en Ulsda bedraagt 126 km.

Bron en tekst: Klaas van Dijk.

Wespendief, *Pernis apivorus*, ringnr. Arnhem .6124986

Soms blijven leuke terugmeldingen een tijdje liggen omdat ze op meerdere plaatsen gecontroleerd moeten worden. Dit is een voorbeeld daarvan.

De vogel werd als nestjong geringd in Drenthe op 20 juli 2006. Op 26 augustus 2008 werd de vogel dood gevonden als 'buizerd' op de treinrails bij Ipswich, Suffolk, Engeland. De Engelse Ringcentrale dacht 'dat kan niet'. Dit is pas de vierde buitenlandse ring van een Wespendief in Engeland. Slechts 67 terugmeldingen zitten er in onze database van deze vogelsoort, twee met een Duitse ring, eentje met een Zweedse ring, de andere 64 droegen een Nederlandse ring.

Havik, *Accipiter gentilis*, ringnr. Arnhem .7024954

Geringd door J. Erkens (†) op 1 juni 1974 als nestjong bij Venray. Op 21 april 2009 werd alleen de ring gevonden bij Bakel. Geen wereldschokkend nieuws tot dusver. Wel opmerkelijk is dat de ring op 23 april op Marktplaats te koop wordt aangeboden! Een paar dagen later was de advertentie al weer verdwenen, dus het is niet duidelijk of de ring inderdaad is verkocht en hoeveel hij opgebracht heeft.

Sperwer, *Accipiter nisus*, ringnr. Helsinki C.83943

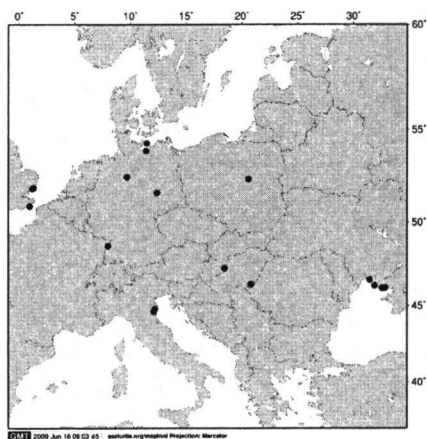
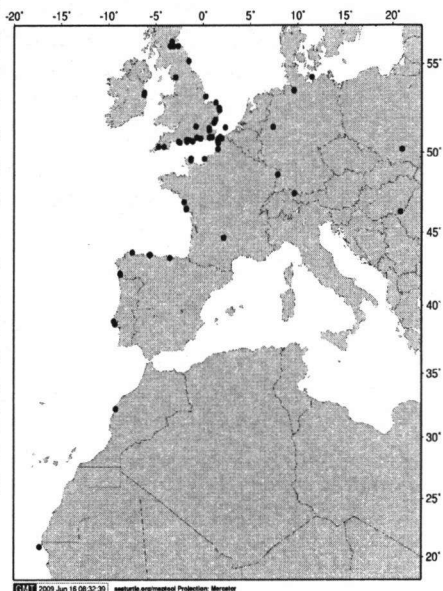
Geringd als volgroeid op 13 september 1961 Signikskar in Finland. Op 01 april 2009 werd de ring gevonden bij het verspreiden van oude stalmest op de moestuin van J. Stevelink te Agelo (Ov.). De herkomst uit Finland is niet zo bijzonder, wel dat de ring na 48 jaar nog prima was af te lezen.
Bron en tekst: Harrie Linckens.

Groenpootruiter, *Tringa nebularia*, ringnr. London DB.61241

Geringd (en gekleurringd) als na 1e kj. op 28 augustus 2003 aan de Engelse oostkust langs de Wash bij Terrington. Op 15 juli 2006 zag D. Veenendaal deze Groenpootruiter in Ruidhorn en hij kon de kleurringcombinatie ontcijferen. De afstand tussen Ruidhorn en de Wash bedraagt 429 km. Een erg leuke waarneming, want terugmeldingen van geringde Groenpootruiters zijn erg schaars. De 'Wash Wader Ringing Group' ringt al jarenlang grote aantallen steltlopers in de Wash; deze vogel is pas de tweede terugmelding in Nederland van een Groenpootruiter die aldaar is geringd. Ontvangen via Klaas van Dijk.

Zwartkopmeeuw *Larus melanocephalus*, ringnr. Gdansk FN.58635

Geringd op 13 mei 2006 als vrouw na 3^e kj bij Nowe Grochale in Polen. J. de Jong (403) las op 30 mei 2008 de kleurringen af bij het Tjeukemeer. De Zwartkopmeeuw broedt vooral in de Oekraïne aan de Zwarte Zee, maar heeft zich de laatste decennia snel uitgebreid naar de Middellandse Zee en West Europa. Broedt sinds een aantal jaren in toenemend aantal in Nederland, vooral in het Deltagebied. Overwintert ook in klein aantal in Nederland. De verspreidingskaart van de in Nederland als nestjong geringde vogels (n=642), waarbij de terugmeldingen uit Nederland en België zijn weggelaten, ziet er als volgt uit:

De kaart voor de 28 vogels die in Nederland zijn teruggemeld en niet in Nederland en België zijn geringd, ziet er als volgt uit:

Dwergmeeuw, *Larus minutus*, ringnr. Helsinki AT208803

Geringd als nestjong op 13 juli 2007 op een eilandje bij Larsmo (Luoto) aan de Botnische Golf in Finland. Op 12 september 2008 zag D. Hiemstra een geringde 2e kj. Dwergmeeuw in de haven van Lauwersoog en na enige uren kijken lukte het hem om het complete ringnummer met de telescoop te ontcijferen. Op 17 en 22 september werd de vogel hier door T. Hiemstra, de vader van Derick, gezien. De afstand tussen ring- en vindplaats is 1484 km. Er zijn weinig terugmeldingen van in het buitenland geringde Dwergmeeuwen in Nederland, laat staan in Groningen. Zeven Finse Dwergmeeuwen zijn uit Brittannië teruggemeld. Ontvangen via Klaas van Dijk.

Kokmeeuw, *Larus ridibundus*, ringnr. Arnhem .3230965

Geringd als nestjong op 22 juni 1979 bij Rechteind in het Lauwersmeer door J. Veen. Op 05 juni 2009 las K. van Dijk het ringnummer af in Groningen. De afgelegde afstand is 26 kilometer en de verstreken tijd is 10941 dagen. Op een paar dagen na is deze vogel dus 30 jaar oud en dat is heel oud voor een Kokmeeuw. De oudste vogel binnen Euring is 30 jaar en 7 maanden. Kom op Klaas, naar buiten met die telescoop, hier zit een record leeftijd aan te komen! Merkwaardig: dit is de eerste terugmelding van deze vogel.

Kokmeeuw, *Larus ridibundus*, ringnr. Praha E.293755

Geringd als na 2e kj. op 5 maart 1990 in Praag en op 17 juli 1990 voor het eerst in de stad Groningen, aflezing door K. van Dijk, afstand 645 km. De vogel zat bij de Ostadevijver en werd in dat jaar op nog 12 andere dagen hier gezien, voor het laatst op 24 oktober. Hij keerde in 1991 terug en werd dat jaar tussen 25 juli en 7 oktober gezien. Dit patroon bleef zich herhalen, want tot en met 2007 werd de vogel ieder zomer en herfst bij de Ostadevijver gezien, met uiterste data van 1 juli (2006) en 24 oktober (1990). Voor het laatst werd hij op 1 september 2007 gezien. Ondanks vele bezoeken in de periode juli-oktober aan de Ostadevijver werd hij in 2008 niet gezien, wel een enkele maal in een nabijgelegen park, maar verder altijd bij de Ostadevijver. De Kokmeeuw ruide hier jaarlijks de slagpennen en verdween daarna naar elders om te overwinteren. Een voorbeeld van een Kokmeeuw die in 18 achtereenvolgende seizoenen in de stad Groningen is gezien. Veel 'vaste' Kokmeeuwen overwinteren in de stad, maar deze vogel gebruikte de stad als plek om de slagpenrui door te brengen. Ontvangen via Klaas van Dijk.

Grote Mantelmeeuw, *Larus marinus*, ringnr. Stavanger .3008400

Geringd en gekleurringd als nestjong op 5 juli 2008 op Valøyholmen bij Mandal, in het uiterste zuiden van Noorwegen. Op 21 november 2008 werd de kleurring afgelezen in de haven van Hirtshals in het uiterste noorden van Denemarken, afstand 144 km. Op 22 december 2008 zat de vogel op de bootsteiger bij Kaap Hoorn en werd de kleurring door diverse vogelaars afgelezen (afstand 539 km van de ringplaats). Daarna zag R. Winters de vogel op 2 januari 2009 bij de Stainkoeln, de vuilstort van de stad Groningen. Een voorbeeld van een Grote Mantelmeeuw die geleidelijk naar het zuiden afzakt. Ontvangen via Klaas van Dijk.

Stormmeeuw, *Larus canus*, ringnr. Copenhagen AA..7780

Geringd en gekleurringd als 2e kj. op 4 januari 2009 door K. Pedersen in Maribo op Lolland, Denemarken. Op 10 januari, dus 6 dagen later, zag D. Hiemstra deze Stormmeeuw bij de Oostersluis in de stad Groningen. K. van Dijk zag hem hier op 11 januari, weer een dag later, en D. Hiemstra zag de vogel op 20 januari in Hoogezand (de Dreven). Weer een Stormmeeuw die snel en erg laat vanuit Denemarken naar Nederland is gevlogen. De afstand tussen Maribo en de Oostersluis is 364 km. Ontvangen via Klaas van Dijk.

Zilvermeeuw, *Larus argentatus*, ringnr. Moskwa PC000095

Geringd en gekleurringd als nestjong op 9 juli 2008 op het Poperechnaya II eiland in het Kandalaksha natuureservaat in de Witte Zee in Rusland. Op 21 december 2008 zat de vogel een tijdlang op de steigers bij Kaap Hoorn (Hoorntsemer, Haren) en de kleurring werd door verschillende vogelaars afgelezen. De vogel is in de dagen ervoor en erna niet meer bij Kaap Hoorn of elders gezien. De afstand tot de geboorteplaats is 2057 km. Dit is een tweede geval van een Zilvermeeuw uit dit gebied die in Groningen is gezien. Ontvangen via Klaas van Dijk.

Zilvermeeuw, *Larus argentatus*, ringnr. Stavanger .4255057

Geringd en gekleurringd als nestjong op 9 juli 2007 op het eiland Hornøya bij Vardø, in het uiterste oosten van Noord-Noorwegen. Op 12 november 2007 zat deze Zilvermeeuw op de steigers bij Kaap Hoorn en kon D. Hiemstra de kleurring aflezen. Daarna zag J. ten Horn de vogel op 6 december 2007 in Leeuwarden; waarnemingen erna ontbreken. Het tweede voorbeeld van een hoog-noordelijke Zilvermeeuw die recent in de provincie Groningen is gezien. De afstand tussen Hornøya en Kaap Hoorn is 2275 km, de afstand tussen Hornøya en Leeuwarden is 2292 km. Ontvangen via Klaas van Dijk.

Grote Stern, *Sterna sandvicensis*, ringnr. Arnhem .1431740

Geringd op 7 juni 2008 als niet vliegvlug jong door Giny Kasemir en Date Lutterop op Griend, Friesland. Op 8 augustus 2008 werd het ringnummer (twee keer) afgelezen in de Golf van Gdansk, Polen (melder Szymon Kuling). Veel jonge Grote Sterns verblijven de eerste maanden nadat ze Griend verlaten in het Nederlandse en Duitse gedeelte van de Waddenzee. Sommigen bereiken daarbij Esbjerg of Falsterbo. Deze vogel werd gezien bij een kleine kolonie Grote Sterns langs de Poolse kust, 908 kilometer oostelijk van zijn geboorteplaats. In het recente verleden werd niet eerder een jonge Grote Stern zo ver oostelijk teruggemeld. Grote Sterns overwinteren langs de Afrikaanse westkust, met relatief veel terugmeldingen uit Sierra Leone en Ivoorkust. Maar ook verder zuidelijk, tot meer dan 8000 kilometer ten zuiden van Griend. Tekst: Date Lutterop

Visdief, *Sterna hirundo*, ringnr. Capetown 4H.30475

Geringd bij de zoutpannen van Mile 4 Salt Works in Namibië; op 11 december 2004 en door J. Paterson. Op 13 augustus 2007 zag T. Hiemstra in de haven van Lauwersoog opnieuw een Visdief met een Afrikaanse ring en hij kon het complete ringnummer met de telescoop aflezen. Ontvangen via Klaas van Dijk.

Visdief, *Sterna hirundo*, ringnr. Capetown 4H.41045

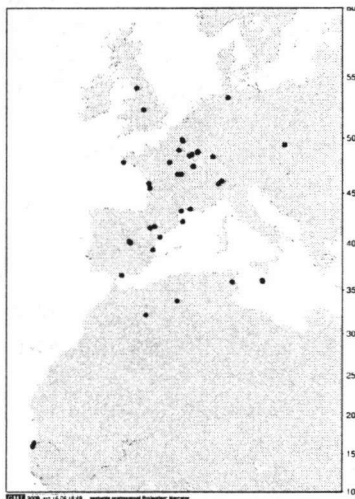
Geringd door M. Boorman op 27 oktober 2006 bij de zoutpannen van Mile 4 Salt Works in Namibië. Een derde Visdief met een Afrikaanse ring in Lauwersoog in de zomer van 2007! Ditmaal op 30 augustus 2007 en opnieuw ontdekt door T. Hiemstra die de metalen ring met de telescoop kon aflezen. Ontvangen via Klaas van Dijk.

Visdief, *Sterna hirundo*, ringnr. Capetown 4H.02738

Geringd door M. Boorman als na 1e kj. op 7 oktober 2001 bij de zoutpannen van Mile 4 Salt Works in Namibië. Op 23 augustus 2008 zag D. Hiemstra deze vogel in de haven van Lauwersoog en lukte het hem om de metalen ring met de telescoop af te lezen. Ontvangen via Klaas van Dijk.

Oeverzwaluw, *Riparia riparia*, ringnr. Arnhem AJ.84677

Geringd bij Joure als 1° kj op 24 juni 2008 in het RAS project van J. de Jong (Joure). Op 16 mei 2009 werd de vogel gecontroleerd als Oeverzwaluw na 1° kj door een ringer te Tovacov in Tsjechië. Dat is een opvallende terugmelding, want zover oostelijk kwam nog niet eerder voor. In onze database zijn 15720 terugmeldingen. Als je daarvan alleen de terugmeldingen neemt van vogels die in Nederland zijn geringd als pull of 1° kj, en de terugmeldingen uit Nederland, België en onmiddellijk over de grens in Duitsland buiten beschouwing laat, dan blijven er 38 meldingen over en de verspreiding daarvan ziet er als volgt uit:

Waarschijnlijk is de vogel op 16 mei nog op weg naar zijn broedgebied. Dat zou dan betekenen dat hij vanuit zijn winterkwartier via een oostelijke koers is teruggekomen.

Grote Gele Kwikstaart, *Motacilla cinerea*, ringnr. Copenhagen 9L.79139

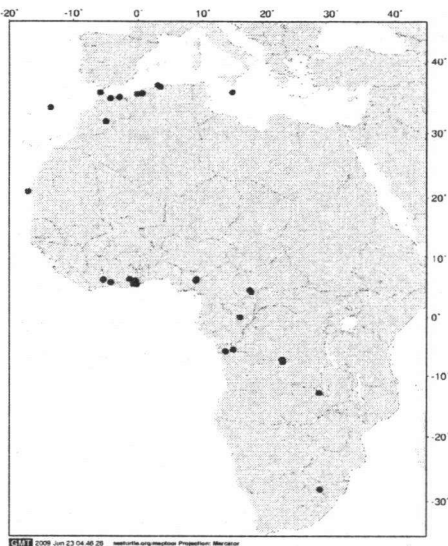
Geringd als nestjong te Høllum, Vendsyssel, Jylland, Denemarken op 29 april 2007. Gecontroleerd te Wassenaar door VRS Meijndel als 1kj vogel op 6 oktober 2007. Dit is de eerste Grote Gele Kwik met een Deense ring in Nederland. Niet helemaal verrassend natuurlijk, want ook vogels met Noorse en Zweedse ring zijn in Nederland gevangen. Dank aan Maarten Verrips, VRS Meijndel.

Roodborst, *Erithacus rubecula*, ringnr. Arnhem AH.40061

Geringd als na 1e kj. op 25 september 2005 door R. Oosterhuis in de kindertuin in Helpman (stad Groningen). Ook deze Roodborst is door het paar Bosuilen in het Sterrebos opgepeuzeld. Op 15 april 2006 verzamelde Rob Koelman hier een partij braakballen en later trof hij bij het uitpluizen ervan deze ring aan in een min of meer verse braakbal. Ontvangen via Klaas van Dijk.

Boerenzwaluw *Hirundo rustica*, ringnr. Arnhem AK.13575

Geringd bij Bakel als nestjong op 24 mei 2006 in het RAS project van J. Biemans. In mei dit jaar ontvingen we bericht dat de vogel op 15 oktober 2007 was 'hunted', dus zeer waarschijnlijk gevangen en gedood, in Boda in de Centraal Afrikaanse Republiek. De afgelegde afstand is 5358 kilometer. Een terugmelding uit Afrika is geen wereldschokkend nieuws natuurlijk, maar als één van 'jouw' zwaluwen daar vandaan wordt gemeld dan kan de dag niet meer stuk natuurlijk. In onze database zijn 14551 terugmeldingen aanwezig, 14270 daarvan zijn geringd in Nederland (merkwaardig trouwens dat er zo weinig in het buitenland geringde boerenzwaluwen in Nederland

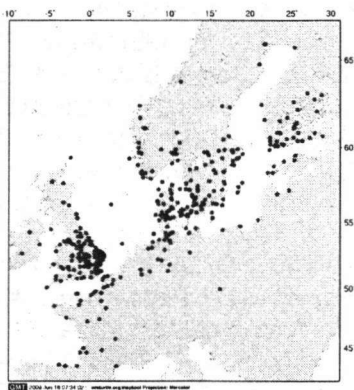
worden terug-gemeld) en daarvan zijn 5351 vogels geringd als nestjong, 31 daarvan werden teruggemeld uit Afrika. Die verspreidingskaart ziet er als volgt uit:

Roodborst, *Erithacus rubecula*, ringnr. Arnhem AG.53598

Geringd als 1e kj. op 22 oktober 2003 door R. Oosterhuis in de kindertuin in Helpman in de stad Groningen. In het voorjaar van 2006 heeft Rob Koelman in het Sterrebos (iets meer dan 1 km van de kindertuin) wekelijks de braakballen geraapt van een paartje Bosuilen wat daar nestelde. Op 24 maart 2006 verzamelde hij een partij braakballen en bij het uitpluizen daarvan trof hij deze vogelring aan. Ook in 2005 nestelde een paartje Bosuilen in het Sterrebos, maar daartussen bevonden zich geen geringde Roodborsten. Ontvangen via Klaas van Dijk.

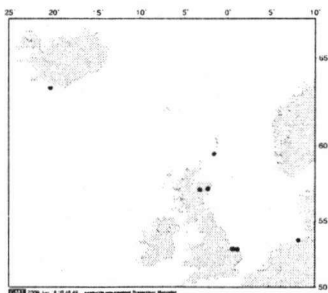
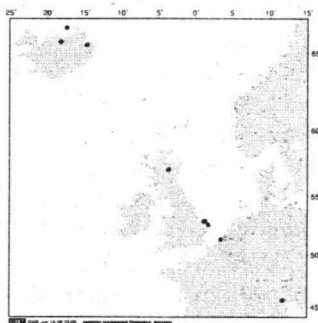
Merel, *Turdus merula*, ringnr. Arnhem L.293663

Geringd als man 1e kj. op 22 november 2007 bij Wassenaar door VRS Meijndel. Vers dood gevonden als Merel na 1° kj op 02 april 2009 te Vysoke Myto in Tsjechië. Als je de database filtert op vogels die in Nederland zijn geringd in de maanden november, december en januari dan blijven er 432 terugmeldingen over. Vergeleken met het beeld in de 'oude' vogeltrekatlas dan is er heel weinig veranderd. Deze terugmelding is wel opvallend oostelijk terecht gekomen.

Sneeuwgors, *Plectrophenax nivalis*, ringnr. Arnhem V.365206

Geringd bij de Eemhaven als 2° kj vrouw op 11 januari 2009 door J. Doevendans. Gevangen en los als Sneeuwgors vrouw door een ringer op 02 april 2009 in Akureyri in het noorden van IJsland. Dit is de derde terugmelding van een in Nederland geringde vogel uit IJsland! De verspreidingskaart van de in Nederland geringde vogels, waarbij terugmeldingen uit Nederland zijn weggelaten, ziet er als volgt uit:

De kaart voor de in het buitenland geringde vogels (België niet meegerekend) welke in Nederland zijn teruggemeld ziet er als volgt uit:

Geraadpleegde bronnen:

- Baker K.** 1997. *Warblers of Europe, Asia and North Africa*. Helm Identification Guides, Londen. ISBN 0-7136-3971-7.
- Van den Berg A.B. & C.A.W. Bosman** 2001. *Zeldzame vogels van Nederland*. Tweede, herziene druk. GMB Uitgeverij, Haarlem. ISBN 90-74345-13-1.
- Buys R.-J. & D.L. Thomson** 2001. *Van 1911 tot en met 2000: een overzicht van geringde en teruggemelde vogels in Nederland*. Op Het Vinkentouw 95:2-88.
- Cramp S.** (red.) 1992. *Handbook of the birds of Europe, the Middle East and North Africa. The Birds of the western palearctic. Volume VI Warblers*. Oxford New York, Oxford University Press. ISBN 0-19-857509-2.
- Franssen T. & Pettersson J.** 2001. *Swedish Bird Ringing Atlas. Volume 1. Divers-Raptors*. Naturhistoriska Riksmuseet & Sveriges Ornitologiska Förening, Stockholm. ISBN: 91-86510-50-9.
- Jonsson L.** (1995). *Vogels van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten*. Tirion, Baarn. ISBN 90-5210-187-6.
- Shirihai H.** ... (et al.) 1999. *Sylvia Warblers. Identification, taxonomy and phylogeny of the genus Sylvia*. Helm Identification Guides, Londen. ISBN 0-7136-3984-9.
- Speek B.J. & Speek G.** 1984. *Thieme's Vogeltrekatlas*. Thieme, Zutphen. ISBN 90-03-98125-6.
- Speek G.** 2001. *Ringverslag van het Vogeltrekstation 2001 (nr.86)*. Op Het Vinkentouw nr.97: 8-32.
- Staaiv R.** 1998. *Longevity list of birds ringed in Europe*. Euring Newsletter 2: 9-18.
- Staaiv R.** 2008. *European Longevity Records*. http://www.euring.org/data_and_codes/longevity-voous.htm
- Svensson L.** ... (et al.) 2000. *ANWB Vogelgids van Europa*. ANWB, Den Haag. ISBN: 90-18-01212-2.
- Wernham C. & Toms M. & Marchant J. & Clark & Siriwardena G. & Baillie S.** (eds) 2002. *The Migration Atlas. Movements of the Birds of Britain and Ireland*. Poyser, Londen. ISBN 0-7136-6514-9